

Strasbourg, den 17.12.2024
COM(2024) 704 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om den økonomiske politik i euroområdet

{SWD(2024) 704 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om den økonomiske politik i euroområdet

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 136 sammenholdt med artikel 121, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97¹, særlig artikel 3, stk. 3, litra a),

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til Det Europæiske Råds konklusioner,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik,

og som tager følgende i betragtning:

- (1) Den 4. november 2024 udsendte Eurogruppen en erklæring, hvori den understregede behovet for hurtig handling for at tackle Unionens haltende produktivitet, innovation og konkurrenceevne gennem ambitiøse investeringer og strukturreformer. Denne opfordring til handling blev efterfølgende styrket af Det Europæiske Råd, som udsendte en erklæring den 8. november. Eurogruppens og Det Europæiske Råds erklæringer afspejler de brede konklusioner i Mario Draghis og Enrico Lettas rapporter³⁴ og vidner om en fælles opfattelse af de udfordringer og muligheder, som Unionens økonomi står over for. De udgør baggrunden for gennemførelsen af den nye ramme for økonomisk styring ("rammen"), som trådte i kraft den 30. april 2024. Rammens formål er at sikre den offentlige gælds holdbarhed og fremme bæredygtig og inklusiv vækst gennem reformer og prioriterede investeringer. I de mellemfristede planer, som medlemsstaterne har forelagt til dato, lægges der vægt på reformer og investeringer, der har til formål at forbedre konkurrenceevnen. Rammen anerkender den rolle, som Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet spiller med hensyn til som led i det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker at analysere den makroøkonomiske politik i euroområdet, herunder både finanspolitiske og ikkefinanspolitiske aspekter. Ved at fremhæve centrale makrostrukturelle og institutionelle udfordringer, prioriteter og henstillinger, der alle

¹ EUT L 1263 af 30.4.2024, s. 1.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

³ "Much more than a market", april 2024 (Enrico Lettas rapport).

⁴ "The Future of European Competitiveness", del A og B, september 2024 (Mario Draghis rapport).

er rettet til euroområdet som helhed samt dets medlemsstater, udgør denne henstilling en platform for politiske drøftelser om emner af fælles interesse for euromedlemsstaterne.

- (2) Euroområdet har udvist bemærkelsesværdig makroøkonomisk modstandsdygtighed, hvilket har medført en hurtig nedgang i inflationen med minimal indvirkning på beskæftigelsen. Også eurorådets evne til at absorbere chok og komme på fode igen, som f.eks. kom til udtryk i dets reaktion på covid-19- og energikrisen, har bidraget til dette positive resultat. Modstandsdygtigheden skyldes i vid udstrækning den rettidige politiske reaktion fra Unionens, herunder Den Europæiske Centralbanks (ECB), og medlemsstaternes side, som bidrog til at afbøde virkningerne for økonomien i en krisesituation. I den forbindelse gav den sunde finanspolitiske situation i flere medlemsstater i 2019, den hurtige aktivering af stabilitets- og vækstpaktens generelle undtagelsesklausul og nye EU-instrumenter såsom NextGenerationEU og SURE sammen med den flerårige finansielle ramme ("FFR") euroområdet et afgørende finanspolitisk råderum, der muliggjorde en effektiv finanspolitisk reaktion. Den strukturelle omstilling af euroområdet i løbet af det seneste årti har også styrket dets modstandsdygtighed. Arbejdsmarkederne er blevet mere fleksible, og de finansielle systemer har vist sig langt stærkere end under den globale finanskrise. I perioden efter covid-19 har det private forbrug nydt godt af det stærke arbejdsmarked og de overførsler, som den politiske reaktion affødte, selv om opsparingskvoten fortsat er høj. De offentlige investeringer er blevet styrket i kraft af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde. Udviklingen i de private investeringer har været langt svagere, især siden 2022, som følge af strammere finansielle forhold og udbredt global makroøkonomisk usikkerhed. Samtidig har nettoeksportens bidrag til BNP-væksten været en anelse positiv på grund af en svag importudvikling, skønt eksporten på det seneste er blevet påvirket af stigende handelsfragmentering og handelsrestriktioner. Den reale BNP-vækst, som udgjorde 0,4 % i 2023, ventes at holde sig på et afdæmpet niveau omkring 0,8 % i 2024, hvorefter der imidlertid ventes en stigning til 1,3 % i 2025 og 1,6 % i 2026. Et stærkere privat forbrug som følge af vedvarende, men mere afdæmpede reallønsstigninger og beskæftigelsesvækst forventes at være drivkraften bag aktivitetsstigningen i 2025 og 2026. Over de kommende to år forventes de samlede investeringer at stige mere gradvist understøttet af en kraftig national og EU-finansieret offentlig investeringsaktivitet, mens en stigning i den eksterne efterspørgsel ventes at støtte eksporten.
- (3) Den samlede inflation steg kraftigt i kølvandet på energikrisen (gennemsnittet for euroområdet nåede i oktober 2022 et maksimum på 10,6 %), men forventes at falde til 2,1 % i 2025 og yderligere til 1,9 % i 2026. Inflationsforskellene i euroområdet, som blev mere udtalte i 2022, er i mellemtiden også indsnævret og forventes at holde sig tæt på de historiske gennemsnit. Nedgangen i inflationen afspejler i vid udstrækning en afvikling af de eksogent betingede årsager til de kraftige prisstigninger på energi, fødevarer og tjenesteydelser i de seneste tre år. Den afspejler også virkningen af de afgørende politiske foranstaltninger, der blev truffet af ECB. Som reaktion på den oprindelige inflationsstigning gennemførte ECB en række renteforhøjelser og påbegyndte afvikling af sine aktivkøb med det formål at tøjle inflationsforventninger og priser. Selv om den stramme pengepolitik i den senere tid er modereret, forventes de pengepolitiske renter at forblive på et tilstrækkeligt restriktivt niveau, så længe det er nødvendigt for at sikre, at inflationen vender tilbage til ECB's mellemlistede mål på 2 %.

- (4) Arbejdsmarkedet var fortsat stærke i 2024 trods en svækket økonomisk aktivitet. Beskæftigelsen er steget med 3 millioner i euroområdet mellem udgangen af 2022 og medio 2024, og antallet af job er rekordhøjt. Beskæftigelsesvæksten har været markant på tværs af aldersgrupper, køn og uddannelsesniveau. Erhvervsfrekvensen steg også og nåede et nyt højdepunkt i 2024, selv om der fortsat er udfordringer for kvinder, yngre og ældre arbejdstagere, romaer og personer med handicap. Som mange andre udviklede økonomier har euroområdet nydt godt af en betydelig indvandring, herunder fra Ukraine og andre områder, hvilket har bidraget til udbuddet af arbejdskraft og til at mindske manglen på arbejdskraft i visse brancher. Arbejdsløsheden i euroområdet stabiliserede sig omkring et historisk lavt niveau på 6,3 % i oktober 2024. Den stigende tendens til mangel på arbejdskraft og kvalifikationer, der skyldes færre personer i den erhvervsaktive alder samt efterspørgslen efter nye færdigheder, og som forværres af den hurtige genopretning efter tilbageslaget i forbindelse med pandemien, er på det seneste aftaget noget, men der er fortsat betydelig mangel på arbejdskraft i flere brancher. Virksomhedernes store overskud og balanceudvikling har bidraget til en stabil efterspørgsel efter arbejdskraft. Andelen af virksomheder, der erklærer, at arbejdskraft er en faktor, der begrænser deres produktion, og andelen af ledige stillinger er på det seneste faldet fra deres historiske toppunkter, selv om de fortsat er høje og ligger over niveauet fra før pandemien.
- (5) I 2023 og 2024 er de nominelle lønninger steget som følge af høj inflation og et stramt arbejdsmarked. I andet kvartal 2024 steg de samlede nominelle lønomkostninger pr. ansat med 4,5 % (gennemsnit for euroområdet) sammenlignet med samme periode i 2023, hvilket er en smule lavere end i 2023. Ifølge Kommissionens efterårsprognose 2024 ventes en stabil nominal lønvækst i 2024 og en afdæmpning i 2025. Reallønnen, som faldt i 2022 og i første halvdel af 2023, begyndte at rette sig i tredje kvartal 2023. Stigningen i overskudsandelen i de seneste år og det efterfølgende fald tyder på, at virksomhederne kompenserer for lønstigninger ved at reducere fortjenstmargenerne i stedet for at hæve priserne. Den igangværende gradvise genopretning af reallønnen afspejler derfor primært en indhentning af den historiske udvikling og forekommer at være i overensstemmelse med en tilbagevendende til det mellemfristede inflationsmål på 2 % og afdæmpede inflationsforventninger. Indkomsterne i bunden af indkomstfordelingen er i det seneste år blevet understøttet af både offentlige overførsler og stigninger i mindstelønnen. Der er imidlertid behov for en yderligere indsats for at fremme rimelige lønninger og kvalitetsjob, da risikoen for fattigdom stadig kun er marginalt lavere end i 2019 og arbejdstagernes økonomiske vanskeligheder fortsat er store efter at være steget for både de laveste og de lavere mellemindkomsthushold under energikrisen.
- (6) Euroområdet har længe haft strukturelle problemer, herunder stagnerende produktivitet, begrænset innovation og begrænset udbredelse af digitale teknologier, høje energipriser og administrative byrder, som påvirker dets konkurrenceevne. Væksten i totalfaktorproduktiviteten – et produktivitetsmål, der eliminerer stigningen i beskæftigelse og kapital – er i løbet af de seneste årtier stagneret mere end i andre internationale peerregioner som f.eks. USA, hvilket giver anledning til bekymring om euroområdets evne til at opretholde konkurrenceevnen i et globalt miljø præget af hurtige teknologiske ændringer. Håndteringen af disse udfordringer kræver en mangesidet tilgang, som omfatter fremskyndelse af innovation og udvikling af avancerede digitale og rene teknologier og infrastrukturer ved eksempelvis at tilskynde til tilpasning af forretningsmodeller, at håndtere manglen på kvalificeret arbejdskraft samt om nødvendigt at forbedre adgangen til digital infrastruktur. Det er fortsat afgørende at lette udbredelsen af innovation på tværs af brancher og virksomheder, at

styrke arbejdsstyrkens kvalifikationer, navnlig de grønne og digitale, samt at mindske den administrative byrde og uddybe det indre marked, samtidig med at Unionens kapitalmarkeder integreres. Desuden underminerer energipriser, der er højere end de internationale konkurrenters, omkostningskonkurrenceevnen i flere brancher. Dette stiller virksomhederne ringere, især i energiintensive sektorer, der er afhængige af olie og gas.

- (7) Unionen skiller sig ud globalt med hensyn til grundforskning og har sammenlignelige offentlige udgifter til FoU i forhold til sine konkurrenter, men halter bagefter med hensyn til anvendt forskning og udvikling af produkter, der kan markedsføres, navnlig inden for højteknologisk digital innovation. Det er altafgørende, at euroområdet og Unionen ikke sækker bagud i forhold til andre større økonomier inden for de aktuelle innovationsområder, herunder den grønne omstilling, digitalisering, kunstig intelligens (AI), halvledere og kvantedatabehandling samt rummet og bioteknologi. Kapacitetsudvikling inden for strategiske digitale teknologier og udnyttelse af vores styrker på området er i betragtning af dets voksende betydning afgørende for at befæste EU's teknologiske suverænitet og modstandsdygtighed og opretholde vores åbne strategiske autonomi. Desuden kan barrierer for den fri bevægelighed af viden og talent på tværs af europæiske lande hindre den fulde udnyttelse af Unionens potentiale inden for innovation, produktivitet og konkurrenceevne. En forøgelse af produktiviteten vil kræve en fremskyndelse af innovationen og en forøgelse af FoU-investeringerne, navnlig fra den private sektors side – og med tilstrækkelige og velkalibrerede offentlige FoU-investeringer, der kan fungere som løftestang for den private indsats. Investeringer i menneskelig kapital er blevet afgørende, i takt med at økonomierne presses af hurtige teknologiske ændringer. Selv om gennemførelsesgraden for videregående uddannelser i Europa generelt forbedres, er der et bekymrende fald i de unges grundlæggende kvalifikationer, ligesom fremskridtene inden for voksnes deltagelse i læring er alt for begrænsede, hvilket vil hæmme uddannelsesresultaterne og produktivitetsvæksten i den nærmeste fremtid. Desuden kræver den dobbelte grønne og digitale omstilling, at der udvikles nye kvalifikationer, fra grundlæggende til mere avancerede og specialiserede. Alle disse behov skal imødegås med målrettede uddannelsesinitiativer. Ved at prioritere uddannelse og kvalifikationsudvikling kan Unionen fremme innovation, produktivitet og konkurrenceevne.
- (8) Unionens virksomheder har brug for gunstige betingelser, som kan fremme stordriftsfordele, vækst og opskalering og bidrage til, at de trives på de globale markeder. Undersøgelser viser, at kompleksiteten af de reguleringsmæssige rammer, kumulative rapporteringsforpligtelser og indviklede skatteregler ofte påvirker virksomhedernes investeringsbeslutninger og ekspansionsplaner i euroområdet og Unionen negativt. Geopolitiske spændinger, handelsrestriktioner og spørgsmål vedrørende den økonomiske sikkerhed, som påvirker adgangen til kritiske råstoffer og teknologier, påvirker også deres vækst. En fremskyndelse af omstillingen til en mere cirkulær økonomi vil bidrage til at afhjælpe manglen på kritiske råstoffer, ligesom fremme af investeringer sammen med vores internationale partnere kan styrke europæisk industris konkurrenceevne yderligere⁵. Kanalisering af ressourcer til sektorer med mulighed for høj produktivitetsvækst kræver, at flaskehalse for reallokering af kapital og arbejdskraft afhjælpes. På energimarkedet er tilstrækkeligt

⁵ Herunder med Global Gateway-initiativet og Team Europe-tilgangen.

med netsammenkoblinger og effektiv udnyttelse af de eksisterende – navnlig grænseoverskridende – forbindelser afgørende for at forbinde producenter og forbrugere på tværs af vidtstrakte geografiske områder. Desuden er øget energieffektivitet samt udbredelse og anvendelse af vedvarende teknologi og andre lavemissionsteknologier, bl.a. gennem energifællesskaber, afgørende for et prisfleksibelt elforbrug og øget fleksibilitet og bidrager til at reducere energiomkostningerne. En fjernelse af administrative hindringer og en lettelse af udstedelsen af tilladelser kan fremme erhvervsaktiviteten og investeringerne. Strukturreformer, der støttes af EU-midler, herunder genopretnings- og resiliensfaciliteten, bidrager til at styrke medlemsstaternes konkurrenceevne. Bæredygtig vækst og udvikling bidrager til at mindske forskellene mellem regionerne i Europa. Mere end 30 år efter det indre markeds oprettelse er dets potentiale dog fortsat underudnyttet. Identifikationen, prioriteringen og koordineringen af politikker til forbedring af produktiviteten på nationalt plan kunne være bedre. Ikke alle medlemsstater har oprettet nationale produktivitetsråd til disse formål eller effektivt udnyttet mulighederne ved disse. Styrket reguleringsmæssig konvergens og økonomisk integration kunne fremme de private investeringer, produktiviteten og innovationskapaciteten samt diversificeringen af forsyningskæderne og disses sikkerhed for EU's virksomheder. Unionen skal desuden sørge for at holde en hårfin balance mellem på den ene side mere åben handel og styrkelse af den økonomiske sikkerhed samt opfyldelse af målene i aftalen om ren industri og på den anden side sikring af lige konkurrencevilkår på globalt plan gennem yderligere anvendelse af handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter mod urimelig handelspraksis. Dette kræver en koordineret tilgang og politisk komplementaritet på både medlemsstats- og EU-plan.

- (9) Der er rigelig opsparring i euroområdet. Hvis de opsparede midler kanaliseres til produktive investeringer via kapitalmarkederne, kan de yde betydelig støtte til finansiering af den grønne og den digitale omstilling og bidrage til at eliminere konkurrenceevneforskelle. I de senere år har stramme finansieringsvilkår i banksektoren gjort det vanskeligere at investere, da en stor del af euroområdets virksomheder er afhængige af denne sektor som finansieringskilde. Virksomhedernes låneomkostninger reduceres dog i takt med faldet i de pengepolitiske renter. Venturekapital og finansiering uden for banksektoren, især til innovative virksomheder, er ikke tilgængelig i samme omfang som i USA. Selv om offentlige investeringer med støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler kan spille en rolle, betyder udfordringen med at forbedre euroområdets konkurrenceevne sammen med behovet for støtte til grønne og digitale investeringer, at der eksisterer et stort privat finansieringsbehov. Fragmenterede kapitalmarkeder kan ikke i tilstrækkeligt omfang tilvejebringe finansiering til at matche denne investeringsudfordring. En europæisk opsparings- og investeringsunion som foreslået i Letta- og Draghirapporterne kunne fremme større komplementaritet mellem kapitalmarkedsunionen og bankunionen og bidrage til, at den enorme private opsparring udnyttes til at skabe passende investeringsmuligheder. Dette kan overordnet set bidrage til lettere finansiering af innovation, dekarbonisering af industrien samt den grønne og den digitale omstilling. En forøgelse af puljen af investeringsegne projekter i euroområdet vil dog også kræve en dybere integration af markederne for varer og tjenesteydelser og en forenkling af lovgivningen.
- (10) De seneste kriser og den nødvendige politiske reaktion har resulteret i øget offentlig gæld og betydelige underskud i nogle euromedlemsstater. Dette samt de stigende aldersrelaterede omkostninger vil udgøre en udfordring for den finanspolitiske

holdbarhed i de kommende år. De politiske beslutningstagere vil skulle skabe finanspolitiske stødpuder og investere i en retfærdig grøn og digital omstilling, social og økonomisk modstandsdygtighed, herunder den europæiske søjle for sociale rettigheder, energisikkerhed og om nødvendigt opbygning af forsvarskapacitet⁶. En sådan balancegang vil kræve omhyggelig prioritering af de offentlige udgifter og samordning af politikker for at sikre støtte til de investeringer, der er nødvendige for at opnå bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst og øget modstandsdygtighed. En forsigtig finanspolitik vil bidrage til et afbalanceret policy-mix, mens finansiel stabilitet vil spille en central rolle med hensyn til at styrke euroområdet økonomiske grundlag og sikre dets position i den globale økonomi. Den nye ramme for økonomisk styring og navnlig anvendelsen af væksten i nettoudgifterne som den eneste operationelle indikator i forbindelse med gennemførelsen af stabilitets- og vækstpagten forventes at styrke de automatiske stabilisatorers rolle i euroområdet.

- (11) Efter at have toppet i første kvartal 2021 har den gennemsnitlige offentlige gældskvotepå for euromedlemsstaterne været faldende og nåede 88,9 % af BNP ved udgangen af 2023. Den samlede gældskvotepå forventes at stige en smule i 2024-25 (til 89,6 % af BNP). Denne forventede stigning afspejler højere gældsserviceringsomkostninger samt en opbremsning i væksten i det nominelle BNP som følge af faldende inflation, samtidig med at store primære underskud fortsat påvirker gældsudviklingen. Desuden ventes stock-flow-tilpasningerne at have gældsforøgende virkning i 2024-25. De offentlige gældskvoter varierer fra land til land: Ved udgangen af 2025 forventes de fleste medlemsstater at have en lavere gældskvotepå end i 2020. 11 euromedlemsstater vil dog stadig have en gældskvotepå på over 60 %, og fem vil fortsat ligge over 100 %. Da gælden i euroområdet stadig ligger over niveauet fra før pandemien og der i mange medlemsstater stadig er udfordringer med hensyn til gældsholdbarheden, er der for at sikre denne holdbarhed og genopbygge finanspolitiske stødpuder behov for strategier til en vedvarende og gradvis gældsnedbringelse i overensstemmelse med den nye ramme for økonomisk styring. Samtidig kan incitamenter til reformer og investeringer styrke BNP-væksten og tillige bidrage til finanspolitisk holdbarhed. Den finanspolitiske kurs i euroområdet skønnes at have været kontraktiv i 2024 (½ % af BNP) og forventes at være en smule kontraktiv i 2025 (lige over ¼ % af BNP). En korrekt gennemførelse af den nye finanspolitiske ramme vil også i 2026 indebære en lidt kontraktiv finanspolitisk kurs i euroområdet. Efter de seneste års kraftige ekspansion er dette hensigtsmæssigt trods store forskelle mellem euromedlemsstaterne. Som følge af behovet for yderligere at styrke den finanspolitiske holdbarhed og for fortsat at understøtte den aktuelle inflationsnedgang er en forsigtig politik påkrævet. Den gradvise og differentierede finanspolitiske konsolidering kombineret med reformer og investeringer samt tilgængeligheden af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at sikre den økonomiske vækst og fremme den potentielle vækst i euroområdet.
- (12) For at håndtere fremtidige kriser og sikre holdbarheden af pensions-, sundheds- og langtidsplejesystemerne er det afgørende at styrke de offentlige finanser. De aldersrelaterede udgifter ventes at stige med betydelige forskelle mellem medlemsstaterne, navnlig som følge af stigende pensionsomkostninger samt udgifter

⁶ Disse bestræbelser vil blive underbygget yderligere af den kommende EU-strategi for beredskab, som vil udgøre en ramme for en omfattende all hazards-tilgang, der skal foregribe, forebygge og reagere på forskellige risici i hele Unionen.

til langtidspleje og sundhed. Den nødvendige tilpasning af de offentlige finanser skaber udfordringer, hvilket understreger behovet for en omhyggelig forvaltning af indtægter og udgifter. I euroområdet har de offentlige indtægter i gennemsnit ligget stabilt på omkring 45,6 % af BNP i de seneste to årtier, mens udgifterne steg kraftigt under finanskrisen og covid-19-pandemien. Indtægtskvoten forventes at være steget i 2024 som følge af ekstraordinære indtægter fra skatter og sociale bidrag i forbindelse med et stærkt arbejdsmarked, og den forventes at stige yderligere i 2025 som følge af diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden. Skatteindtægternes nuværende sammensætning er dog ikke altid optimal, og skattebyrden i euroområdet er forholdsvis høj sammenlignet med andre udviklede økonomier. Dette er særlig relevant i lyset af behovet for at sikre den størst mulige arbejdsmarkedsdeltagelse på et stramt arbejdsmarked, hvor manglen på arbejdskraft giver anledning til bekymring. Et skift i skattebyrden fra beskatning af arbejde til andre skatter, som antages at påvirke væksten mindre og er mindre forvridende, eksempelvis beskatning af ejendom eller miljøafgifter, ville være gavnlig. Mårettede reformer af skatte- og socialsikringssystemers iboende incitamenter kan bidrage til at afhjælpe manglen på arbejdskraft og samtidig sikre en stabil indtægtsstrøm og understøtte den nødvendige tilpasning af de offentlige finanser. Selv om den samlede udgiftskvote er faldet siden 2021, er den stadig høj i forhold til niveauet fra før covid-19. Udgiftskvoten ventes at stabilisere sig på omkring 49,6 % af BNP i 2024-25, da begrænsningerne i de primære løbende udgifter i forbindelse med gennemførelsen af Unionens nye finanspolitiske ramme opvejes af højere renteudgifter.

- (13) Euroområdets finansielle system har vist sig at være robust i en situation med hastigt stigende renter og står nu over for makroøkonomisk usikkerhed med afdæmpet låneefterspørgsel og en sårbar ejendomssektor i en række medlemsstater. I de senere år har den høje indtjening bidraget til, at virksomhederne har kunnet betale deres gæld trods strammere finansieringsvilkår. Svag økonomisk vækst og stigende arbejdskraftomkostninger kan imidlertid øge sårbarheden i nogle sektorer. Navnlig er priserne på erhvervsjendomme faldet kraftigt, hvilket giver anledning til bekymring om gældsserviceringen, mens udviklingen i boligpriserne har været meget forskellig fra medlemsstat til medlemsstat. Banksektorens modstandsdygtighed er blevet understøttet af en solid tilsynsramme, herunder højere kapitalkrav og anvendelsen af låntagerbaserede foranstaltninger. Omfanget af misligholdte lån er fortsat lavt, men der er tegn på forværring i ejendomssektoren. Også den voksende finansielle sektor uden for banksektoren er med et uafhjulpet likviditetsmismatch og overdreven gearing sårbar, hvilket kan forstærke pristilpasningerne i tilfælde af en pludselig markedskorrektion,

HENSTILLER, at euromedlemsstaterne i perioden 2025-2026 træffer foranstaltninger på egen hånd, herunder ved at gennemføre deres genopretnings- og resiliensplaner, og i fællesskab i Eurogruppen med henblik på at:

- (1) Konkurrenceevne

fremme produktiviteten ved at flytte ressourcer til sektorer med høj produktivitet og højt produktivitetspotentiale gennem mere velfungerende markeder for varer og tjenesteydelser; afhjælpe fragmenteringen af innovationsøkosystemerne og øge disses evne til at skabe banebrydende innovationer, bl.a. inden for hypermoderne digitale og rene teknologier samt spydspidsinfrastruktur, samt øge indførelsen af nye digitale og rene teknologier og innovative aktiviteter mere generelt; fremme

virksomhedernes udgifter til anvendt forskning og innovation og udvikling af produkter, der kan markedsføres; føre politikker til fremme af udbredelsen af digitale og højteknologiske løsninger i virksomheder; øge virksomhedernes effektivitet og mulighed for at optimere skalaafkastet, navnlig ved at udbyde det indre marked; forbedre erhvervsklimaet ved at mindske den administrative byrde og den reguleringsmæssige kompleksitet og ved at fjerne investeringshindringer; sikre, at erhvervspolitikken effektivt målrettes mod strategiske sektorer og teknologier, uden at offentlig støtte fordrejer de lige vilkår på det indre marked, og effektivt bidrager til euroområdet konkurrenceevne og dets åbne strategiske autonomi; tilskynde til iværksætterier og oprettelse af nye virksomheder

udvikle en europæisk opsparings- og investeringsunion, herunder ved at udbyde forbindelserne mellem kapitalmarkeds- og bankunionen, for at støtte vækst og investeringer og forbedre konkurrenceevnen; videreudvikle bankunionen ved at gøre fremskridt med alle dens elementer og færdiggøre reformen af rammerne for styring af bankkriser og indskudsforsikring med henblik på at opnå et ambitiøst, sammenhængende og effektivt resultat, der opfylder målene med reformen; vedtage de udestående foranstaltninger i handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen fra 2020, sikre en hurtig gennemførelse af de allerede vedtagne foranstaltninger og fremskynde arbejdet med dem, som Eurogruppen har udpeget med henblik på et konkurrencedygtigt og sammenhængende regulerings- og tilsynssystem for kapitalmarkederne; forbedre adgangen til passende finansiering for virksomheder til vækst og investering, navnlig for innovative SMV'er, samt borgernes adgang til et større udvalg af investeringsmuligheder på kapitalmarkederne; udnytte EU's støtte gennem finansielle instrumenter til at forbedre SMV'ers adgang til kapital, navnlig til innovation og ekspansion, og maksimere virkningen af EU's finansiering; rejse venturekapital gennem velfungerende og velintegrerede europæiske kapitalmarkeder for at kanalisere opsparring og risikovillig kapital til navnlig nystartede virksomheder og vækstvirksomheder fra kilder både inden for og uden for Unionen

fremme opkvalificering og omskoling af arbejdsstyrken og kvalitetsjob med henblik på at øge produktiviteten og støtte en retfærdig grøn og digital omstilling; fremme integrationen på arbejdsmarkedet, navnlig af underrepræsenterede grupper, herunder ved at styrke aktive arbejdsmarkedspolitikker; forbedre uddannelsespolitikkerne, herunder erhvervsuddannelserne, for at forbedre uddannelsesresultaterne og sikre en bedre overensstemmelse mellem efterspørgsel og udbud af kvalifikationer

fremme materielle og immaterielle investeringer i kritiske teknologier, kritisk infrastruktur og inden for fælles prioriteter såsom den digitale og den grønne omstilling og opbygningen af forsvarskapacitet ved at mobilisere privat kapital og sikre de nødvendige offentlige investeringer; anspore til investeringer i forskning og udvikling (FoU), navnlig ved at fremme den private sektors udgifter gennem forbedrede rammebetingelser for investeringer og strukturreformer og ved at forbedre koordineringen af den offentlige finansiering, herunder på EU-plan; fortsætte den hurtige gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanerne og gøre fuld brug af programmerne under samhørighedspolitikken; øge effektiviteten af politiske tiltag, der tager sigte på at øge produktiviteten, ved at sikre passende identifikation, koordinering og prioritering af foranstaltninger, herunder gennem bedre forvaltning og inddragelse af lokale og regionale myndigheder samt en mere effektiv anvendelse af de nationale produktivitetsråd

(2) Modstandsdygtighed

yderligere øge arbejdsmarkedsdeltagelsen og lette integrationen på arbejdsmarkedet af underrepræsenterede grupper, navnlig kvinder, unge, lavtuddannede samt personer med handicap og personer med migrantbaggrund; fjerne hindringer for arbejdsmarkedsdeltagelse, herunder ved at forbedre adgangen til og kvaliteten af førskoleundervisning samt børnepasning og langtidspleje; træffe foranstaltninger til at lette styret lovlig migration af arbejdstagere fra tredjelande i erhverv, der oplever mangel på arbejdskraft, som supplement til fair arbejdskraftmobilitet og udnyttelse af udbuddet af arbejdskraft og kvalifikationer fra Unionen

i overensstemmelse med national praksis og under hensyntagen til arbejdsmarkedets parter rolle, styrke betingelserne for en holdbar løn- og produktivitetsvækst, navnlig for lav- og mellemindkomstgrupper; lønforhandlinger bør tage hensyn til konkurrenceevneudviklingen i de enkelte medlemsstater og undgå at bidrage til varige forskelle i konkurrenceevnen i euroområdet; sikre en reel inddragelse af arbejdsmarkedets parter i den politiske beslutningsproces og styrke den sociale dialog

styrke incitamenterne til at arbejde ved at flytte skattebyrden væk fra arbejde, herunder gennem målrettede reformer af skatte- og socialsikringsystemerne; træffe foranstaltninger til bekæmpelse af fattigdom ved at beskytte og styrke bæredygtige sociale beskyttelses- og inklusionssystemer, herunder adgang til økonomisk overkommelige og bæredygtige boliger

udvikle og gennemføre en overordnet EU-dækkende strategi som supplement til og for at samle nationale strategier for effektiv elektrificering og grøn omstilling, bl.a. gennem en kraftig stigning i produktionen af vedvarende energi og yderligere nedskæringer i anvendelsen af importerede fossile brændstoffer; især er tilstrækkelige og effektive netsammenkoblinger – navnlig grænseoverskridende – afgørende for at forbinde producenter og forbrugere på tværs af vidtstrakte geografiske områder; intensivere indsatsen for at forbedre beredskabet i forbindelse med negative udviklingstendenser, herunder klimaændringer og naturrelaterede risici, navnlig i de mest udsatte regioner

(3) Makroøkonomisk og finansiel stabilitet

for at sikre overholdelse af den nye finanspolitiske ramme og forbedre gældsholdbarheden, fastholde de nationale vækstrater i nettoudgifterne i de enkelte medlemsstater i overensstemmelse med Rådets henstilling; dette ventes at føre til tilpas differentierede finanspolitiske tilpasninger og en generelt let kontraktiv finanspolitisk kurs i euroområdet i 2025 og 2026

ved fastlæggelsen af finanspolitiske strategier, sigte mod at forbedre kvaliteten og effektiviteten af udgifts- og indtægtsforanstaltninger, der har til formål at mindske skatteundgåelse og -unddragelse, og at tilpasse strategierne til politiske mål såsom at omdirigere skattebyrden fra arbejde til mindre forvridende skattegrundlag

overvåge de risici for den makroøkonomiske stabilitet, der er forbundet med aktivers kvalitet og repricing, og styrke det makroprudentielle tilsyn med sektoren for finansiel formidling uden for banksektoren

i forbindelse med yderligere skridt til uddybning af Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en), tage hensyn til erfaringerne fra udformningen og gennemførelsen af Unionens omfattende økonomisk-politiske reaktion på covid-19-krisen; fortsætte med at gøre fremskridt med uddybning af ØMU'en i fuld respekt for Unionens indre marked og på åben og gennemsigtig vis af hensyn til medlemsstaterne uden for euroområdet; fortsat styrke euroens internationale rolle og gøre yderligere fremskridt i arbejdet med den digitale euro.

Udfærdiget i Strasbourg, den [...].

*På Rådets vegne
Formand*